

Халқ сўзи

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

E-mail: xalksuzi@uzpak.uz

2003 йил 14 июнь, №125 (3237)

Шанба

Қўшма комиссия МАЖЛИСИ

Тошкентда Ўзбекистон Республикаси билан Озарбойжон Республикаси ўртасида ҳамкорлик бўйича Ҳукуматлараро қўшма комиссиянинг мажлиси бўлди

Унга Ўзбекистон Бош вазири ўринбосари Рустам Юнусов ва Озарбойжон Бош вазирининг биринчи ўринбосари Аббос Аббосов раислик қилди.

Ўзбекистон ва Озарбойжоннинг тарихий дўстлик ришталари мустаҳкам. Мамлакатларимиз ўртасида иқтисодий, сийсий ва маданий ҳамкорлик ана шу йиллик негизда ривожланмоқда. Мамлакатларимиз мустақилликка эришгандан кейин ҳамкорлигимизда янги давр бошланди. Айниқса, темир йўл транспорти, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш, қишлоқ ҳўжалиги каби иқтисодийнинг устувор йўналишларида ҳамкорликда талай ишлар амалга оширилмоқда.

Таъкидлаш жоизки, икки қардош мамлакатнинг иқтисодий, сийсий ва ижтимоий ҳамкорлигини юксалтиришда президентларнинг сий-ҳаракати алоҳида аҳамиятга эга. Уларнинг ўзаро мулоқотларида эришилган келишувлар ҳукуматлар ҳамкорлигида амалга оширилмоқда ва муносабатлар ривожини таъминламоқда.

Мажлисида мамлакатларимиз ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик сарҳисоб қилинар экан, эришилган муваффақиятлар мамлакатларимиз иқтисодий салоҳияти даражасида эмаслиги таъкидланди. Зеро, икки томонда ҳам ҳамкорликнинг очилмаган қирралари ҳали анчагина.

Масалан, Озарбойжонда Ўзбекистонда ишлаб чиқарилаётган қишлоқ ҳўжалиги техникасига қизиқиш катта. Мехмонлар ўз юртида бундай техника воситаларининг эҳтиёт қисмларини йиғадиган қўшма корхона ташкил этиш таклифини илгари сурди. Шунингдек, озарбойжонликлар мамлакатларимиз ўртасида пахтачилик соҳасида самарали ҳамкорликни йўлга қўйиш мумкинлиги, юртимизда ишлаб чиқарилаётган кимёвий ўғитларга эҳтиёт катталигини таъкидлади.

Озарбойжонда нефть саноати анча ривожланган. Шу жиҳатдан олиб қараганда, нефтни қайта ишлаш соҳасидаги ҳамкорликнинг истиқболли порлоқ. Шунингдек, Ўзбекистонда Озарбойжонда ишлаб чиқарилаётган трансформаторлар, электр двига-

теллари, нефтни қайта ишлаш корхоналарини жиҳозлашда фойдалангани зарур техникага эҳтиёт бор. Бир вақтлар Бокуда ишлаб чиқариладиган кондиционерлар мамлакатимизда анча машҳур эди. Ҳозир бу корхона Япониянинг "Хитачи" компанияси билан ҳамкорликда ўз маҳсулотини жаҳон андозада мослаб тайёрламоқда. Бу борада ҳам ўзаро манфаатли ҳамкорликни йўлга қўйиш мумкин.

Мажлисида икки мамлакат ўртасида иқтисодий ҳамкорликнинг истиқболдаги режалари белгилаб олинди. Уларни ҳаётга татбиқ этишга қаратилган қатор ҳужжатлар имзоланди. Ўзбекистон Республикаси ҳукумати билан Озарбойжон Республикаси ҳукумати ўртасида Вақтли матбуот ва матбаа маҳсулотларини тарқатиш ҳамда Усимликлар карантини соҳаларида ҳамкорлик тўғрисидаги битимлар, шунингдек, эркин савдо борасида 1996 йили имзоланган битимга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақидаги протокол шулар жумласидир.

(ЎзА)

Касби оддий, ҳиммати олий кишилар

Фориш туманининг касби оддий, ҳиммати олий галлакорлари бу йил 12 минг гектар лампа майдонда бошқили дон экинларини обитобида парвариш қилдилар. Мутахассисларнинг фикрича, барча пайкаларда ҳосил чўғи 7,3 минг тонналик ёпиқ оморлар, 432,7 минг тонна сиймига эга айвонлар мавжуд. Бу йил 2 миллион 500 минг тонна товар дон қабул қилини режалаштирилган.

мавжуд комбайнларни мавсумга барвақт шайлаб қўйган эди. Эрта-шунинг уларнинг ҳаммаси ўрим-йиғимга сафарбар этилди.

СУРАТДА: машина-трактор паркиннинг оператори Орол Булаганов. У жорий йилги мавсумда ҳамкасбларига ўрнак бўлмоқчи.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат

Долзарб вазифаларга бағишланди

Мамлакатимизда жорий йилда 1 миллион 390 минг гектарга яқин майдонга галла экилган. Мутахассисларнинг фикрича, об-ҳаво инжиқликларига қарамай, далаларда мўлжалдан зиёда ҳосил пишиб этилмоқда. Эндиги асосий вазифа ҳосилни қисқа кунлар ичида саранжомлаб олиш учун ўрим комбайнларидан унумли фойдаланиш, донни қабул оморларига сараланган, тозаланган, намлиги мейерида топширилишига эришиш ҳамда сифатли саклашдан иборат.

Вазирлар Маҳкамасининг шу йил 13 майда қабул қилинган "2003 йил бошқили дон экинлари ҳосилини йиғиштириб олишга доир ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида"ги қароридан мавсумни кўнгилдайдик ўтка-

зиш билан боғлиқ барча вазифалар аниқ-равшан белгилаб берилган.

Ҳозирги кунда "Ўздонмаҳсулот" давлат акционерлик корпорацияси таркибидagi корхоналарда умумий сийми 2 миллион 56,2 минг тонналик 54 элеватор, 1 миллион 7,3 минг тонналик ёпиқ оморлар, 432,7 минг тонна сиймига эга айвонлар мавжуд. Бу йил 2 миллион 500 минг тонна товар дон қабул қилини режалаштирилган.

Янги дон ҳосилини саранжомлаб олишда ўтган йилдаги ҳатоларнинг такрорланмаслиги алоҳида аҳамиятга эга. Зеро, ўтган йил ҳосилидан тайёрланган дон маҳсулотларини тоифалашда, сифат кўрсаткичларини аниқлашда ва дон топширувчи ҳўжалиқлар билан ҳисоб-китоб иш-

ларида корхоналар томонидан анчагина хато ва камчиликларга йўл қўйилган эди.

"Ўздонмаҳсулот" давлат акционерлик корпорациясида жорий йил ҳосилини давлат ресурсларига қабул қилиб олишни юқори савияда ташкил этиш масалаларига бағишлаб ўтказилган йиғилишда шу ҳақда гап борди. Йиғилишда ўрим-йиғим мавсумини ўтказишга алоқадор вазирлик, компания, муассасалар раҳбарлари, дон маҳсулотлари уюшмалари ва корхоналарининг бошлиқлари, соҳа мутахассислари иштирок этди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси И.Жўрабқов сўзга чиқди. **Олим НОРБЕКОВ,** ЎзА мухбири.

Элликқалъанинг кумуш хирмони

Мамлакатимиз шимолий худудларида биринчи бўлиб Элликқалъа тумани пилакорлари зафар маррасини забт этдилар. Қабул пунктларига 107,9 тонна қимматбаҳо хомашё топширилди. Бу ютуққа «Тоза Амиробод»,

Одилов номли, Ал Хоразмий, «Сарабий» ширкат ҳўжалиқлари ва «Богёна» ва «Бўстон» фермер уюшмалари баракали ҳисса қўшилдилар. Туман пилакорларини давлатга яна 12 тонна ҳосил топширишга аҳд қилинди.

Фермер ҳўжалиги: ҚОНУН УСТУНМИ, МАНФРАТ?

Мамлакатимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислохотлар ўз самарасини бермоқда. Бунда фермерларнинг ҳам алоҳида ўрни бор. Улар пахта, галла, чорвачилик, боғдорчилик ва сабзавотчилик маҳсулотлари етиштириб, қишлоқ ҳўжалиги ривожига муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Бироқ афсуски, ҳамма жойда ҳам фермерлар ўз вазифасини виждонан бажараяпти, деб бўлмайти. Улар орасида ўз манфаатини давлат, халқ манфаатидан устун қўйиб, чигит ва галла экилиши лозим бўлган майдонларда полиз, сабзавот маҳсулотлари етиштириб, ноконуний ишларга қўл уришайтганлари ҳам бор. «Биринг қасри мингта уради» деганларидек, улар ўз қилмишларини билан ҳамкасбларининг ҳам юзини шувит қилишяпти.

Пахта, галла ўрнига бошқили экин экиб, ўз манфаатлари йўлида еран нотўғри фойдаланаётган фермерларни Тошкент вилоятининг кўпгина туманларида уратилиш мумкин. Мисолларга муржаат қилайлик. Утган йили Бука туманидаги «Оқдўр» фермер ҳўжалиги пахта тозалаш корхонаси билан 14 тонна пахта хомашёси етказиб бериш тўғрисида шартнома тузган. Лекин фермер ўзининг асосий фаолияти чорвачилик эканлигини рўққа қилиб, белгиланган 6 гектар майдонга бошқа экин экади ва давлатта катта миқдорда зарар етказди. Ушбу туманидаги «Уткир» фермер ҳўжалигида бундан-да ноҳуш аҳволни кўриш мумкин. Фермер ихтиёридаги 24,5 гектар майдоннинг 16 гектаридида пахта етиштириш тўғрисида қайта ишлаш корхонаси билан шартнома тузди. Юқори идораларга берилган ҳисоботларга ҳам шунча гектар майдонда пахта экилади, деб кўрсатилди. Давлатнинг 541 минг сўм аванс маблағидан фойдаланди. Лекин аслида 3,5 гектарда гўза ўстирилди, холос. Қолган майдонларда эса сабзавот, полиз маҳсулотлари етиштирилди.

Мухаббат» фермер ҳўжалигида давлат буюртмаси бўйича маҳсулот етиштириш учун ажратилган майдоннинг 1,3 гектаридида боғ барпо этилган. Шунингдек, 11 гектар ўрнига 6,2 гектар галла, пахта экилиши лозим бўлган майдоннинг 10,1 гектаридида эса

бозорбоп маҳсулотлар ишлаб чиқарилади. Умуман, вилоят бўйича 489 фермер 1597,1 гектар майдонда чигит экмаган. 962 та фермер режани бажармаган. 65 та фермер эса умуман қайта ишлаш корхонасига пахта хомашёси топширмаган.

Бундай ноҳуш аҳволнинг юзга келиши туман қўқмликларини, қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармалари, фермерлар вакилликларининг раҳбарлари ўз хизмат вазифасига совуққонлик ва эътиборсизлик билан қараганини натижаасидир. Энди вилоятнинг энг янги туманларидан ҳисобланган Бекободдаги фермерлар фаолияти билан батафсил танишсак. Жорий йилда Бекободлик деҳқонлар шартномавий режага кўра, давлатта 41630 тонна пахта, 29 минг тоннадан ортиқ галла сотиши зарур. Бунга фермерлар ҳам муносиб улуш қўшмоғи лозим. Айни чоғда туманда 382 та фермер ҳўжалиги фаолият кўрсатаяпти. «А. Жабборов», «Қудрат бобо», «Файрат», «Саҳоват», «Ширин», «А. Эргашев», «Обид», «Мария», «Истиқдол» фермер ҳўжалиқларининг иши бу марра, албатта, эгалланишдан далолат беради.

(Давоми 2-бетда).

Таҳлил

таъсир қилган. Бун қандай нозоқлаш мумкин? Худди шундай қонунобузлик ҳолати тумандаги А.Дўстбеков номли, «Туркiston» ширкат ҳўжалиқлари худудидида фермерлар фаолиятида ҳам учрайди. Вилоят прокуратураси бундай қонунобузлик ҳолатларининг олдини олиш учун қатъий чора-тадбирларни кўрмоқда. Бу борада фермерларнинг фаолияти қаттиқ назоратта олинган. Хар йили уларнинг фаолияти жиддий таҳлил қилинади. Прокуратурадан олинган мўълумотларга кўра, ноқонуний ишлар натижаасида ўтган йили Оқдўрғон туманида 378 гектар, Чиноз туманида 445 гектар, Бука туманида 206 гектар, Пскент туманида 79 гектар, Ҳўра Чирчиқ туманида 35,4 гектар ҳам майдонда пахта етиштирилиб, уларнинг ўрнида полиз, сабзавот каби

БУХОРО ТАЖРИБАСИ ЎРГАНИЛДИ

БУХОРО (ЎзА мухбири И.САФАРОВ). Қишлоқ аёллари аксарият мавсумий ишлар билан шуғулланиди. Шу боис уларни доимий иш билан таъминлаш, улар эҳтиёжига мос иш ўринлари яратиш мўҳим вазифалардан.

Қишлоқ аёллари ўртасида тадбиркорликни ривожлантириш борасида амалга оширилаётган ишлар ва уларнинг Бухоро вилоятидаги аҳоли мавсумида бўлиб ўтган семинарда шу ҳақда сўз борди. Унда Қорқалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри хотин-қизлар қўмитаси раислари иштирок этди.

Бугун вилоятда тўрт минг нафарга яқин аёл тадбиркорлик билан шуғулланмоқда. Уларнинг аксарияти қишлоқ жойларида истиқомат қилади. Қишлоқ фуқаролар йиғинларида фермер ҳўжалиги ташкил қилган ёки тикувчилик цехи очган аёллар кўп. Тадбиркорликни ихтиёр этган аёлларга банклар микрокредитлар ажратмоқда.

Шунга қарамай, аёлларни доимий иш ўринлари билан таъминлаш мўҳим ҳисоб қилинган. Бугун вилоятда ишсизлар орасида аёллар кўпроқ. Айни мўҳимни ҳал этиш юзасидан кўрилаётган

чора-тадбирлар аста-секин ўз самарасини бермоқда. Айниқса, кам таъминланган оилаларга имтиёзли кредитлар ажратиш, хусусий бизнесни йўлга қўйишга эътибор кучайтирилмоқда. Кам таъминланган оилаларга кредит ажратишда қишлоқ фуқаролар йиғинларининг ишонч хати қафолат бўляпти.

Азалдан чеварлик билан ном қозонган Бухоро қишлоқларида тикувчилик, зардўзлик, патдўзлик сирларини ўрганаётган, кредит олади, фермер ҳўжалиги ташкил қилаётган аёллар сонини кўпайиб бормоқда. Вилоят хотин-қизлар қўмитаси маҳалла, қишлоқ фуқаролар йиғинлари

билан ҳамкорликда ижтимоий ҳимояга мўҳтож оилаларни аниқлаб, уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, тадбиркорлик кўникмаларини ҳосил қилиш борасида аниқ дастур асосида иш олиб бормоқда.

Семинар иштирокчилари Бухоро шаҳридаги «Ширбудин», Жондор туманидаги «Дола», Ромитан туманидаги «Бонгтурком» қишлоқ фуқаролар йиғинларидида оилани ижтимоий ҳимоялаш марказлари фаолияти билан таниди.

Анжутоманда республика Бош вазири ўринбосари, Хотин-қизлар қўмитаси раиси Д.Ғуломова иштирок этди.

Улар хорижда даволанишади

Мазкур дастур доирасида «Фриденсдорф-Интернейшнл» ташкилоти Ўзбекистонда мавжуд бўлмаган tibий хизматларга мўҳтож бемор болаларга tibий ёрдамни беришга қўйилган. Айтиш керакки, ташкилот Европадаги болаларни беғул даволони кўпгина клиникалар билан яқин ҳамкорлик қилади.

Кунин кеча «Соғлом авлод» жамғармасида хорижа даволаниш учун юборилган бемор болалар «Фриденсдорф-Интернейшнл» ташкилоти, Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва «Соғлом авлод учун» жамғармаси шифокорлари билан биргаликда tibий кўриқдан ўтказилди. Шунингдек, ташкилот вакиллари хорижда даволанаётган болаларнинг ота-оналари билан ҳам учрашдилар.

М.ХОЛМАТОВА, «Халқ сўзи» мухбири.

АҲОЛИ САЛОМАТЛИГИ — МУҲИМ МАСАЛА

ТОШКЕНТ. (ЎзА мухбири Лутфулло СУВОНОВ). Халқ депутатлари вилоят Кенгашининг навбатдаги сессияси бўлиб ўтди. Унда Вазирлар Маҳкамасининг «Ондада tibий маданийни ошириш, аёлларнинг соғлигини мустаҳкамлаш, соғлом авлод туғилиши ва уни тарбиялашнинг устувор йўналишларини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарор ижроси ҳақидаги масала муҳокама этилди.

Вилоятда мазкур қарор ижросини таъминлаш юзасидан муайян ишлар амалга оширилди. Шаҳар ва туман ҳокимликлари маҳсул дастур ишлаб чиқди. Дастурга биноан болалар tibийёт муассасалари ва туғруқхоналарини замонавий асбоб-ускуналар билан таъминлаш, камқонлик, экстрагенитал касалликлар, эрта ва қариндошлар ўртасидаги никотиннинг олдини олиш, tibий ҳодимлар малакасини ошириш, tibий муассасалар

ҳамда гематология хизматини ривожлантириш борасида бирмунча ишлар амалга оширилмоқда. Шу билан бирга соҳада ҳал этилиши зарур бўлган талай камчилик ва муаммолар мавжуд. Жумладан, tibий репродуктив саломатлик, гематология хизмати ва tibий муассасаларни замонавий асбоб-ускуналар билан таъминлаш ишлари сўз.

Бугунги кунда tibевандликка қарши кураш, унинг олди-

ни олиш, айниқса, ёшларни бу илатдан асраб-қайлаш, tibеванд ўсимликларнинг экилиши, тарқалишига йўл қўймаслик бугун дунё ҳамжамияти олдида турган энг долзарб муаммага айланиб бормоқда. Ушбу турдаги жиноятларни олдини олиш юзасидан белгиланган тадбирларни амалга ошириш борасида Тошкент вилояти минтақавий комиссияси вилоят ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва назорат органлари барча идора ва ташкилотлар билан ҳамкорликда иш юритмоқда. Аммо комиссия белгиланган режа ва дастурлар ижросини ҳамма жойда бирдек қонқари, деб бўлмайти.

Сессияда вилоят ҳоким У.Мирзақуллов сўзга чиқди.

ЛАНГАР БОЙЛИКЛАРИ

(Давоми. Боши 1-бетда.)

ган гранит блоклари ва шпатнинг бешидан уч қисми Россия томонларга жўнатилади. Бунинг устига, республикамиздаги ушбу маҳсулотлар билан ишлайдиган асарият корхоналар иқтисодий зафиллиги туфайли қарзларини ўз вақтида тўлай олмади. Натижада ер ости бойликларини қазиб олиш миқдори кескин камайиб кетди. Эски техника ва механизмлар ҳам анча панд берди. Шу тариқа катта салоҳиятларга эга корхона инқироз ёқасига келиб қолди.

Хўш, инқироздан чиқиш йўли борми? Излаган имкон топар экан. Муаммолар ўлчови давр тарозисидан ўтказилди. Раҳбарият малакали, ёш мутахассислар ҳисобига тўлдирилди, корхона ҳиссалорлик жамиятига айлантирилди. Бир неча ҳафта оқибди, янги иш ўринлари яратилди, ҳамкорлар изланди.

Бу ерда Ўзбекистон-Россия қўшма корхонаси ташкил этилган, бошқа муаммолар ҳам ўз ечимини топаверди. Йилга 4,5 минг куб метр гранит харсанглари, 30 минг тонна дала шпати ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш имконияти яратилди. 200 нафар йигит-қиз янги иш ўринларига эга бўлди.

Қарбасизи, корхона маҳсулотлари сифати, мустақамлиги, харидорлиги билан кўпчилик диққатини тортди. Яқиндагина 23,3 минг АҚШ доллари миқдордаги гранит блоклари Москва шаҳрига жўнатилди. Тошкент, Фарғона, Қувасой, Самарқанд шаҳарларидаги чинни ва керамика заводлари етарлича ҳошаме билан таъминланмоқда. Хуллас, кўша корхона ўзининг янги технологияси билан қончилик саноати салоҳиятини янада юксак поғонага кўтаришга ҳизмат қилапти.

— Юртимиз замини шу қадар бойки, ундаги захиралар мустақил давлатимизнинг табиий маъданларга бўлган эҳтиёжини зиёди билан қондириш имкониятига эга, — дейди корхона раҳбари Абдуваҳоб Абдуллаев. — Мана, биргина қўргонимиз атрофидаги кон захираларини олиб кўрайлик. Ҳозир ишлаб турган коннинг ўзидаги ҳошаме юз йилга бемалол етади. Сал наридаги «Марказий» ва «Сувайриччи» шат конлари захиралари ҳам юз-юз эллик йилга мўлжалланган. «Кўсарбой», «Азартло» конлари захиралари эса ундан-да кўпроқ.

Пачир ва Олтинсой қишлоқларидаги гилмо конларида чинни ишлаб чиқаришда иштирокчилар каолин (оқ туپроқ), сўз туپроқ, талк, кварц каби минераллар бисёр.

Билансиз, бойитилган каолин қўшилмаган чиннинг оддий сопол бўлмаган фарқи қолмайди. Турли бўёқ ва ўтга чидамли гишлар ишлаб чиқаришда ҳам каолиннинг ўрнини босадиган нарса йўқ. Қаранг, дунёда энг қиммат ҳисобланадиган ҳошамелардан бири шунчаки қон сифатида фойдаланилмай ётибди.

Яна солиқат тошларини суюлтириб, суюқ ишлаш елим ҳолида қуришга етказиб бериш имкониятига ҳам эгамиз. Автомобилларнинг олд ва орқа ойналари, ишлаб чиқаришда қўйилган чинарларнинг йўлга қўйиш мумкин. Келажакда чинни заводи очса ҳам бўлади. Чунки бизнинг гранит лейкократ, яъни магманинг қаймоғи бўлиб, ўзининг оқ, софлиги, зарарсизлиги билан ажралиб туради. Хуллас, шундоқ ёнимизда табиий бойликлар ҳам, унинг турлари ҳам беҳисоб.

Хабарингиз бўлса, бундан уч йил аввал Италиянинг Верико шаҳрида дунёдаги мрамор, гранит сингари тошларга ишлов берадиган ускуналар ишлаб чиқарувчи ва қазиб олувчи корхоналарнинг вакиллари йиғилиш ани. Унда конларимиздан қазиб олинадиган гранитлар дунёда пишк, рангли, мустақамлиги бўйича энг сифатлиларидан, деб ҳисобланди. Бир қатор давлатларнинг ишбилармонлари эса биз билан шартномалар тузиш истагини билдиришди.

Яқинда кварц, шпат ишлаб чиқаришни ҳам йўлга қўйдик. Хориж билан алоқаларимиз мустақамлашиб бормоқда. Харидорлар сонини кун сайин ошапти. Кўрасиз, яқин орада мўъжаз қўргонимизнинг доврғи узоқ-узоқларда ҳам эшитилади.

Ҳақ гап. Асрлар бўйи эътиборсиз ётган Лангар бойликлари бутун юрт равнақида хизмат қилмоқда. Аслида ҳам шундай бўлиши керак-да!

Абдуваҳоб ПИРМАТОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Лекин, афсуски, улар орасида шартнома мажбуриятларини бажармаётган, ернинг умрини беҳуда ўтказётганлари ҳам бор. Асосий соҳа ҳисобланган пахтачиликни олиб кўрайлик. Утган йили «Равшанак», «Чорвадор», «Семурғ», «Орол», «Даромад сари», «Бўрибой», «Олимжон», «Пулат ота», «Ору-А», «Анвар», «Болитой» фермер хўжаликларини режани барбод қилди. Шу боис ушбу фермерларнинг айримларидан ер қайтариб олинди. «Бозоркул ота», «Осиё», «Нурмагат», «Зиротчи» каби ўнга яқин фермер хўжалигининг фаолиятига эса ҳақ қўйилди.

Фаллачилик соҳасида ҳам худди шунга ўхшаш камчиликлар кўзга ташланади. Масалан, галла мўл бўлган ўтган йилда 56 та фермер давлат буюртмасини бажара олмади.

Хўш, нега бундай аҳвол юзага келмоқда, деган табиий савол туғилади. Нима учун фермерлар ердан мақсадсиз фойдаланиб ёки мўлжалдаги ҳосилни ололмай, маҳсулот этиштиришни пасайтириб юбориб, ернинг умрини беҳуда ўтказмоқдалар? Назаримизда, бунинг асосий сабаби фермерларни танлашда юзакчиликка йўл қўйилганлигидир. Хусусан, «Фермер хўжалиги тўғрисида»ги Қонунида «Катта тажрибага эга, деҳқончилик соҳасида узоқ йил ишлаган мустақил давлатимизнинг табиий маъданларга бўлган эҳтиёжини зиёди билан қондириш имкониятига эга, — дейди корхона раҳбари Абдуваҳоб Абдуллаев. — Мана, биргина қўргонимиз атрофидаги кон захираларини олиб кўрайлик. Ҳозир ишлаб турган коннинг ўзидаги ҳошаме юз йилга бемалол етади. Сал наридаги «Марказий» ва «Сувайриччи» шат конлари захиралари ҳам юз-юз эллик йилга мўлжалланган. «Кўсарбой», «Азартло» конлари захиралари эса ундан-да кўпроқ.

Пачир ва Олтинсой қишлоқларидаги гилмо конларида чинни ишлаб чиқаришда иштирокчилар каолин (оқ туپроқ), сўз туپроқ, талк, кварц каби минераллар бисёр.

Билансиз, бойитилган каолин қўшилмаган чиннинг оддий сопол бўлмаган фарқи қолмайди. Турли бўёқ ва ўтга чидамли гишлар ишлаб чиқаришда ҳам каолиннинг ўрнини босадиган нарса йўқ. Қаранг, дунёда энг қиммат ҳисобланадиган ҳошамелардан бири шунчаки қон сифатида фойдаланилмай ётибди.

Яна солиқат тошларини суюлтириб, суюқ ишлаш елим ҳолида қуришга етказиб бериш имкониятига ҳам эгамиз. Автомобилларнинг олд ва орқа ойналари, ишлаб чиқаришда қўйилган чинарларнинг йўлга қўйиш мумкин. Келажакда чинни заводи очса ҳам бўлади. Чунки бизнинг гранит лейкократ, яъни магманинг қаймоғи бўлиб, ўзининг оқ, софлиги, зарарсизлиги билан ажралиб туради. Хуллас, шундоқ ёнимизда табиий бойликлар ҳам, унинг турлари ҳам беҳисоб.

Хабарингиз бўлса, бундан уч йил аввал Италиянинг Верико шаҳрида дунёдаги мрамор, гранит сингари тошларга ишлов берадиган ускуналар ишлаб чиқарувчи ва қазиб олувчи корхоналарнинг вакиллари йиғилиш ани. Унда конларимиздан қазиб олинадиган гранитлар дунёда пишк, рангли, мустақамлиги бўйича энг сифатлиларидан, деб ҳисобланди. Бир қатор давлатларнинг ишбилармонлари эса биз билан шартномалар тузиш истагини билдиришди.

Яқинда кварц, шпат ишлаб чиқаришни ҳам йўлга қўйдик. Хориж билан алоқаларимиз мустақамлашиб бормоқда. Харидорлар сонини кун сайин ошапти. Кўрасиз, яқин орада мўъжаз қўргонимизнинг доврғи узоқ-узоқларда ҳам эшитилади.

Ҳақ гап. Асрлар бўйи эътиборсиз ётган Лангар бойликлари бутун юрт равнақида хизмат қилмоқда. Аслида ҳам шундай бўлиши керак-да!

Абдуваҳоб ПИРМАТОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

бажара олмаётган. Бу, табиийки, ҳосилдорликка салбий таъсир қилмоқда.

— Дала ишларини оби-тобида бажариш учун етарли миқдорда сояярқа ажратилмайди, — дейди А. Мавлонов номили ширкат хўжалиги ҳудудидagi «Ҳайиткул ота» фермер хўжалиги бошлиғи Мухиддин Рустамов. — Икхтиёримизда 12 гектар ер бўлиб, ярянда пахта, қолганда галла этиштирилади. Лекин ўзимизга зарур

маси бўлиб уч тонна фосфорли ўғит олишди, холос. Калийли ўғитдан эса бир килограмм ҳам ерда солинамми.

— Ўғитларнинг ҳозирги нархини ҳаёминимиз кўтаролмайди, — дейди Ойбек номили ширкатлар уюшмаси ҳудудида жойлашган «Файз» фермер хўжалиги раҳбари Суҳроб Файзиев. — 22 гектар ерда пахта ва галла этиштирамиз. Ҳар йили режаларни зиёди бажариб қолмаймиз. Нархи нисбатан арзон

ҳам ўз ўрни бор. Йил бошида «Қишлоқхўжалигимиз» бирлашмаси билан шундай ўғитларни олиш юзасидан шартнома тузилади-ку? Нима учун шартнома шартлари бажарилмапти? Унда шартноманинг нима кераги бор?

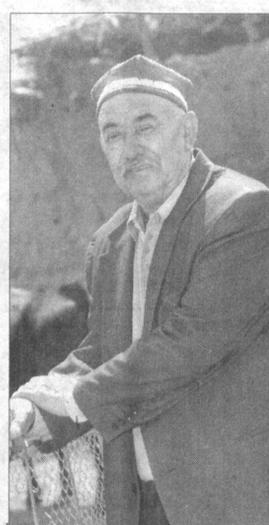
Туманда қумоқ, ҳосилдорлиги паст майдонларни фермерларга ажратти, ернинг бонитетига нисбатан юқори ҳосил белгилаш ҳоллари ҳам мавжуд. «Авангард» ширкат

ҳам маълум даражада айби бор. Улар фермерлар билан яқин ҳамкорликда ишлашлари, лозим бўлса қишлоқ мулкдорларини бу боралдаги дунё тажрибаси билан таништириб, тушунтириш ишларини олиб боришлари лозим.

Биз фермилот мисолида фермерлар дуч келётган муаммолар тўғрисида сўз юритдик. Бундай ҳолатларни, нафақат Тошкент вилоятида, балки республикамизнинг бошқа ҳудудларида ҳам учратиш мумкин. Уларни бартараф этиш вазифасини фақат ҳуқуқни муҳофаза қилиш ёки маҳаллий ҳокимият органларига юклаб қўймаслик керак. Мазкур масалага дахлдор вазирлик, компания, уюшма ва идораларнинг раҳбарлари жойларга чиқиб, аҳолини батафсил ўрганиб, муаммоларни ҳал этиш йўлларини излашлари лозим, деб ўйлаймиз. Кун сайин шаклланиб бораётган қишлоқ мулкдорлари — фермерлар ишини мувофиқлаштириш, зарур бўлса, уларга шарт-шароит яратиш, қўмақлаштириш ағросаноат мажмуига кирувчи ҳар бир ташкилотнинг вазифаси бўлиши зарур. Ана шунда қишлоқ хўжалигида мустақил иш юритаётган фермерларнинг тармоқдаги улуши янада ошади.

Президентимизнинг шу йил 24 мартдаги «Қишлоқ хўжалигида исоҳотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим йўналишларини тўғрисида»ги Фармонида фермер хўжаликларини ривожлантиришга катта эътибор берилиб, улар аграр тармоқнинг келажиги, деб эътибор этилди. Ҳозир ширкат хўжалиги билан фермер тенг ҳуқуққа эга. Уларнинг ваколатлари ҳам бир хил. Бу борада қонун ва меъриий ҳужжатлар мавжуд. Фермерлар ҳам исоҳотлардаги ўз ўринларини тўғри англашлари, ағросаноат мажмуи истиқболи уларга боллик эканлигини ҳис этмоқлари зарур. Синовлан яхши ўтган фермер хўжаликларини бошқариш бериши, дадил оёққа туриши мумкин. Шундай экан, фермерларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларга тўғри йўл кўрсатиш бугунги куннинг устувор вазифаси бўлмоғи лозим.

Ҳосил КАРИМОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

«Ибрат»нинг ибрату

Қорақўл туманида «Ибрат-91» фермер хўжалиги бор. Унинг раҳбари, тажрибали чорвадор Тангри Шуқуров (суратдан) «Нима учун жамоангиза шундай ном бергансиз?» деб сўрасангиз, у «Тадбиркор ҳамма-га ибрат кўрсатиши керак, 91 эса фермер хўжалиги ташкил этилган йили билдирилади» деб жавоб беради. Ҳақиқатан ҳам, мана, 12 йилдирки, Тангри ака барчага ибрат бўлмоқда. Бугунги кунда фермер 50 бошдан зиёд қорамол, 300 бошдан кўпроқ қўй-эчки боқиб, эл дастурхонига кўплаб миқдорда гўшт ва сут етказиб бераптир.

Собир ЗУФАРОВ (ўзА) олган сурат.

Фермер хўжалиги: ҚОНУН УСТУНИМИ, МАНФРААТ?

бўлган ёнилгини оломай қийналяпти. Утган йили кузда олинган 720 литр сояярқа ерни шудорлашга етди, холос. Пировардиди ёнилгини нақд пулга сотиб олишга мажбур бўляпти.

Биз бунинг сабаблари билан қизиқдик. Аслида ёнилгимойлаш маҳсулотлари тумандаги вилоят деҳқон ва фермер хўжалиги вакиллари, уларга эса республика Деҳқон ва фермер хўжаликларини уюшмаси томонидан ажратилди. Уюшма раҳбарлари бу ишга жиддий қарашлари, ҳар бир ҳудуддаги ернинг шарт-шароити, экинлар ҳолати, режадаги ҳосилдорликни ҳисобга олиб, ёнилги ажратилиши керак эмасми? Агар зарур бўлса, мазкур масалани тегишли идоралар билан биргаликда ечиш зарур. Бу муаммо ҳам эълмас экан, кўзланган ҳосилни олиб бўлмайди.

Ғуза ва галла майсаларини парварилашни минерал ўғитларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Лекин туманда галати аҳролга дуч келдик. Кўпчилик фермерлар «Фосфорли ва калийли ўғитларнинг нархи қиммат», деб уларни умуман олишмапти. Масалан, ўтган йили уларга тақсимот бўйича 238 тонна фосфорли, 49 тонна калийли ўғит ажратилган эди. Аммо туман фермерлари ҳам

азот ўғити эса кам берилди. Масалан, бир гектарга 98 килограмм азот ажратилди. Аслида меъёр бўйича 300 килограмм қилиб белгиланса мақсадга мувофиқ бўлади.

Хўш, деҳқонларнинг эътироси ўринлими? Олинадиган ҳосил қанча-ю, унга сарфланган нафақа қанча? Тошкент вилояти «Қишлоқхўжалигимиз» худудий акциядорлик бирлашмаси Бекобод тумани филиали мутахассисларининг маълумотларига кўра, ўтган йили фосфорли ўғит таркибига кирувчи аммофоснинг бир тоннаси 140 минг сўм бўлган. Жорий йилдаги нархи яна бирмунча ошган. Бу, албатта, фермерлар учун оғирлик қилади. Бектиёр шундай савол туғилади. Узи ўғит самараси олиш учун ишлаб чиқариладими ёки зарарни кўпайтириш учунми? Бу, саволни «Ўзкимёнао» компанияси раҳбарларига қаратмоқчимиз.

Туман ҳокимлиги, деҳқон ва фермер хўжаликларини вакиллари бундан мутахассислар бу масалани кейинги пайтда фермерлар ерга кўпроқ маҳаллий ўғит солишга таянганлиги бос, минерал ўғитлардан кам фойдаланишга, деб изоҳлашди. Тўғри, маҳаллий ўғитнинг самараси катта, бунинг ким инкор қилмайди. Лекин фосфорли ва калийли ўғитнинг

хўжалиги ҳудудида жойлашган «Баракат» фермер хўжалигининг ерлари фикримизга мисол бўла олади. Туманда бундай майдонлар кам эмас. Ушбу ҳол нафақат деҳқонга, балки туманининг умумий режасига ҳам салбий таъсир қилиши, шубҳасиз. Қузга бориб топириқ бажарилмайди, натижада мўлжалдаги ҳосилни этиштирмаган фермернинг юзи шувит бўлади. Шу боис ушбу масалани туман қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси, Деҳқон ва фермер хўжаликларини уюшмасининг туман вакиллари раҳбарлари қайтадан кўриб чиқиб, ернинг шарт-шароитини ҳисобга олиб, ҳал қилишлари зарур.

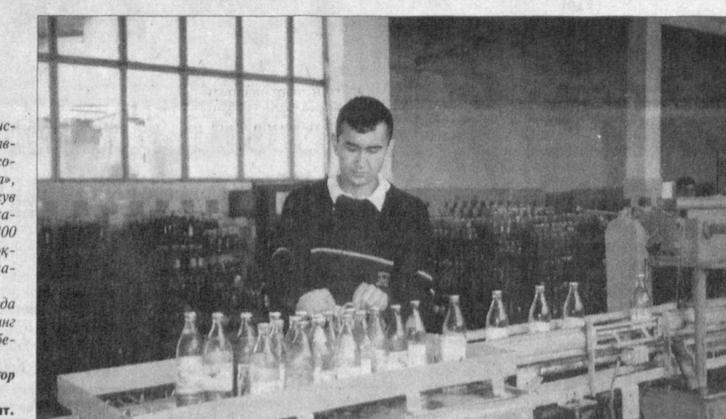
Шунингдек, қишлоқ хўжалиги экинларини сугурталаш ишлари ҳам кўнгилағидек эмас. 380 дан ортиқ фермер хўжалиги мавжуд бўлса-да, улар ичиди сугурта ташкилоти билан шартнома тузганлари бармоқ билан санари. Бизнингча, фермерлар сугурта хизматининг зарурлигини, афзаллик жиҳатларини яхши билишмайди. Ахир, сугурта об-хаво мураккаб келган шароитда жуда зарур-ку? Йилининг қандай келишини ҳеч ким олдиндан айтиб берибормайди. Назаримизда, ушбу масалада «Узагросугурта» компанияси туман бўлими мутахассисларининг

Қишлоқда «Ўзбекистон» маҳсулотлари

Қуйи Чирчиқ туманидаги «Ўзбекистон» кўп тармоқли ишлаб чиқариш асосида 200 декалитр «Апельсин», «Олча», «Тархун» ичимликлари ва мағозали сув ишлаб чиқаришмоқда. Бундан ташқари, жамоа аҳли бир кеча-кундузда 300 килограммгача турли хил муқаймоқлар тайёрлаб, истеъмолчиларга етказиб бermoқда.

Эътиборли жиҳати шунки, бу ерда меҳнат қийматларини оёғига 30-35 минг сўмдан иш ҳақи олиш билан бирга, бепул тушулик ҳам қилмоқдалар.

СУРАТДА: шу жамоанинг илгори ишчиси Тўхтамураёв Маматов. Қозим УЛМАСОВ олган сурат.

ЯНА БИР ТУҲФА

НУКУС (ўзА мухбири А.ОРТИҚБОЕВ). Бердақ номидаги Қорақалпоқ давлат университети хузуридаги академик лицейнинг янги биноси қуриб битказилди. Лицей биноси 825 ўқувчига мўлжалланган бўлиб, барча қулайликларга эга. Бу ерда тўртта компьютер ва тўртта лингафон синфи, ўқув лабораториялари эга физика, химия ва биология фах кабинетлари мавжуд.

Иморатнинг белгиланган муддатда бунёд этилишида бош пудратчи — «Қизкеткен» очик турлати акционерлик жамиятининг ҳиссаси катта бўлди. Пардозлаш ишларини Хива шаҳар «Уста» бирлашмаси қурувчилари амалга оширди. Жами бир миллиард 367 миллион сўмлик иш бажарилди. Лицей биноси Нукуснинг 70 йиллик юбилейи кунда фойдаланишга топширилади.

АЛДОВНИНГ ДАВОМИ ВА ... ИНТИҲОСИ

Едингизда бўлса, газетамизнинг ўтган йилги 15 ноябрь сониди «Меймор ҳокимини нега алдади?» сарлавҳали танқидий мақола чоп этилган. Унинг мухтасар мазмуни қуйидагича эди: поёнтавнинг «Буёқ Ипак йўли» кўчаси бўйида жойлашган 4 ва 103-уйлар оралиғидаги йўлак муқаддам хийлагина кенг бўлиб, қатнов учун ўнғай ҳисобланарди. Шу ҳудуддаги кўп қаватли еттигина бинода яшовчилар ва транспорт воситалари у ён-бўён бемалол ўтиб турарди. 1994 йили унинг кириш қисмига Анвар Мўминов исм-шарифли тадбиркор, ҳе йўқ-бе

йўқ, «Гули» номили савдо дўкони қуриб олади. Оқибатда йўл тораёди. Дўкондан кун бўйи вананглаб эшитилаётган мусиқа товуши, тунги меймоларнинг шовқин-сурони, машиналар моторининг гуриллаши ва эшигининг қарс-қурс очилиб-ёпилиши ён-атрофдаги аҳолини беэзор қилади. Анвар Мўминов уларнинг эътирозларига парво қилмайди. Аксинча, орадан етти йил ўтган, шохобчасини қайта барпо этишга чоғланади. Бахонада ўзбошимчилик билан эғаллаб олган майдонини ҳам энига, ҳам бўйига кенгайтириш тараддуғига тушади.

риб, текширмай, ҳужжатларини чуқур ўрганмай ва ҳеч қандай фактлар асосланмай бўхтон қумчи қариб мақола чоп этилган. Масалани: 1. «Гули» дўкони билан «Арзанда» МЧЖ га тегишли бўлган кафе оралиғидаги масофа 2,85 м, оёқ кийим таъмирлаш устaxonаси жойлашган масофа 1,05 м танкик эгали, мақолада эса 70-80см деб ёзилган. 2. Лойиҳада 103-уй кўрсатилган деб ёзилган, лекин ҳамма лойиҳаларда 103-уй кўрсатилган. 3. Қурилиш меъёрилари ва қондаларига асосан дўкон билан 103-уйнинг оралиғидаги масофа 6,0 м ва «Арзанда» МЧЖ кафега 4,8 м, масофада бўлиши мумкин, мақолада қизил чизикларга чиқиб кетган 11 м деб ёзилган. Қизил чизик нималигини Б.Остонақул ўзи билармикни. Уша қизил чизикдан дўкон

ларни шарҳламагани. Асосий эътиборни ишоот кенгайтиришга, йўл тарин-да тораёйиши, аҳоли тинчлиги бузилиши, бу фавқулода ҳолатларда ларга устига чипқон бўлиши эҳтимолидан холи эмаслигига қаратилган. Мақолада синчиклаб ўқинган одам бунинг осонгина илғаб олиши мумкин.

Бас, шундай экан, жаноб М. Шагаев мухбирини оралик масофани 0,25-2 метрга кам кўрсатиб, бўхтон ҳуми чикраган, деб айбланган кўра шохобчининг ўша жойда қад ростлагани бунёдкорлик андоқларига месо келиши ёки келмаслиги билан қизиқса, мақсадга мувофиқ бўлади. Борди-ю, илччи гуруҳ орқали қарор чиқариш учун ҳокимликка тавсия этилган эскиз лойиҳаси аслида бекорқарма Мейморий кенгашида шохобшароитлик билан тасдиқланганини тан олиб, латонин тўридаги чораларини излашда, нур устига нур бўлади.

Дарвоқе, бундай дейишимиз бежиз эмас. Республика Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси расиси А. Тохтаевнинг бизга хабар қилишича, ушбу муаммо ўтган йил охирида шикоятчилар ҳамда дўкон эгаси иштирокчида бошқарма тақдим қилган ҳужжатлар асосида жойна ўрнатилган. Шу жараёнда андиқанинча, Анвар Мўминовга Мирзо Улуғбек тумани ҳокимининг 1994 йил 8 октябрдаги 1340-хф сонли фармойишига биноан 3-уй ёнидаги дўконини 5х3 метр ҳамда қайта таъмирлаш учун рўхсат берилган. Бироқ у тартиб-қондан кўп оларга бузган. Шохобчани, микротуманга кириш йўлининг тўсган ҳоли, 10х8 метр ҳамда таъмирлаган. Шу асно ўзбошимчилик билан қўшимча ер майдонини эғаллаб олган. Устига устак, уша фармойишга мувофиқ дўконини қайта қуриш лойиҳа ҳужжатларини қўмита вакилларига кўрсатган.

Ана шундай бир пайтда мазкур масала бўйича шаҳар ҳокимлиги қонда тузилган илччи гуруҳ ҳамда мейморчилик ва қурилиш бош беккармаси масъулиятликка йўл қўйди. Вужудга келган аҳоли пухта-урғамли, маҳалла аҳли хоҳиш-иродаси билан ҳисоблашмай туриб, тадбиркор илтимосини қондириш юзасидан тақлиф-хулоса берди. Шаҳар ҳокими шунга асосан 2002 йил 12 сентябрда 517-сонли қарор чиқарди. Унинг 5-иловасида таралбоғга «Гули»ни қўшқаватли қилиб қайта тиклаш ва доимий фойдаланиш учун 20 сотиклик ер бирктириб бериш лозимлигини кўрсатди. Анвар Мўминов жалад иш қилиришди. Ававалига ер ости коммуникацияларини рўхсатсиз қовлашга шайланиб, дўкон атрофидаги барваж дарахтларга болта уради. Эътироз ва ташвишлари бирон-бири идорала инобатга ўтмаган туб аҳоли ноилжонликдан таҳририни тизмига шикоят хати йўллайди.

қўллашга асос топилмаганини билдиради. Бундан руҳланган Анвар Мўминов таҳририни тизмига келиб, мақолада радийга беришимизни талаб қила болайди. Нанора, шундан сўнг мавзуга қайтишим лозим қўрайик. Масалата ойданлик кпиритиш йилда нурғулли ташкилотларга, жумладан, Тошкент шаҳар ҳокимлигига мурожаат қилдик. Улар эса маъсулиятини газетала танқид қилинган, ташкилот зиммасига юклаб қўй қолишди. Мана, оқибати: бошқармадагилар ҳаттоларини мардонлардан тан олиш ўрнига мақола билан оёқ-йўққа чиқарувчи эътирознома ҳозирлашди. Унда дўкондорга ер қандай асосда ажратиб берилгани баён этилган, шундай жумалар битилди (айнан, таҳрирсиз келтирамиз):

«Ушбу гуруҳ қўйилган масалани ҳал этиш учун ҳар томонлама қурилиш меъёрилари ва қондаларига амал қилган ҳолда кўриб чиқди, бунда табиий муҳофаза қилин қўмитаси, санитария эпидемиология станцияси, ДАН, Фанқулодга назоратчи хизматларнинг розилиги олинган. Умуман бошқармамиз ўз фаолиятида фақат қончиликка ва меъриий ҳужжатларга таянган, ҳамда тегишли шаҳар идоралари билан келишимдан ҳолда қурилиш ва меморчиликка доир барча талаблар асосини ш олоб борамиз».

Холбуки, 103-уйга, у билан 4-уй ва «Арзанда» га қарашли қаҳрақхона оралиғидаги масофаларга, қизил чизикга доир гаплар мухбиримизга тааллуқли эмасди. Аксинча, арзғушай билдирган фикр-мулоҳазалар эди. Шу боис ҳамкасбимиз

Бошқарма бошлиғи М.М. Шагаев 9,0 м масофада қириқди турибди. 4. «Дўкон лойиҳаси 2002 йилнинг 4-январда ҳеч қимнинг розилигисиз шаҳар Мейморчилик ва қурилиш кенгашида тасдиқланди, турлидан-тўри шаҳар ҳокими қарор чиқариш учун фатво берилди» деб шотурин ёган.

«Ушбу гуруҳ қўйилган масалани ҳал этиш учун ҳар томонлама қурилиш меъёрилари ва қондаларига амал қилган ҳолда кўриб чиқди, бунда табиий муҳофаза қилин қўмитаси, санитария эпидемиология станцияси, ДАН, Фанқулодга назоратчи хизматларнинг розилиги олинган. Умуман бошқармамиз ўз фаолиятида фақат қончиликка ва меъриий ҳужжатларга таянган, ҳамда тегишли шаҳар идоралари билан келишимдан ҳолда қурилиш ва меморчиликка доир барча талаблар асосини ш олоб борамиз».

«Меймор ҳокимини нега алдади?» мақолада эълон қилинган, 4 ва 103-уйларда яшовчиларнинг Мирзо Улуғбек тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари Р.Усмонов, илччи ишлар, санитария-эпидемиология станцияси, «Нуроний» жамғирмаси мутасаддилари иштирокчилиги умимий йиғилиши қарориди. Худуднинг эгаси «Олтин Қўлун» уй-жой мулкдорларини ширкат экинлигини, унинг ижозатсиз «Гули»ни қайта қуриш мумкин эмаслиги таъкидланган. Шунингдек, улар оралиғидаги йўлни очиб, гаражини, пойаб-далга таъмирлаш устaxonаси ва ҳожат-қавати кўчириш, кўп йиллик даррактларни ноубуд қилишга илччи бермаслик бўйич

Хом-Хатмала ДАРСЛИКЛАР

Авалло, дарсликларнинг тузилиши ҳақида. ДТС талабларига кўра, она тилидан 5-синф учун 204 соат, 6-синф учун 170 соат, 7-синф учун 102 соат, 8-синф учун 102 соат, 9-синф учун 68 соат дарс ажратилган. Бу дарсликлардачи? Масалан, 5-синф дарслигида 56 та, 6-синфникида 82 та, 7-синфникида 43 та, 8-синф дарслигида 56 та мавзу мавжуд, холос. Негатасий тасдиқлаб, жорий этилган ДТС талабларига бу дарсликларда рия этилмайди?

Дарсликларда она тили бўйича берилган машқлар ичидан ҳам чалқашликлар анчагина. Масалан, 5-синф дарслигидаги 49-машқда “ҳоким” ва “тобе” сўзларини топиш вазифаси қўйилган. Яхши! Бироқ бу машқнинг тепасида “кенгайти-

рувчи” ва “кенгаювчи” сўзлар қондас берилган. Хўш, ўқувчи қайси кўчага кириши керак? Эки худди шу дарсликда “Маҳаллий сўзлар” матида келтирилган бухороликлар “нарвон” сўзини “нордон” дейишини биз ўқувчиларга тушунтира олмадик.

Ухлас, 5-9-синфлар учун “Она тили” дарсликларидан бундай бошқотирмалар анчагина топилади. Биз айрим далилларни келтирдик, холос.

Тахририятга хат

6-синф дарслигида “Олмош” мавзуси остида берилган 22-23 машқларда “унда”, “ҳеч қардан”, “аллақардан” каби сўзлар олмош сўзлар дейилган. Ҳолбуки, баъзи бир адабиётларимизда уларга “равий сўзлар” деб ҳам қаралади. Бу ўқувчини чалқаштиради.

Шунингдек, бу дарсликларда берилган “иччам гап”, “кенгайтирувчи сўз”, “кен-

гаювчи сўз”, “от олмошлар”, “қўмакчи-қўшимчалар”, “қўмакчи-боғловчи” каби тилшунослик атамаларининг изоҳини тушу-нуш учун энг камида аспирант бўлиш керак. Дарслик муаллифлари ўқувчиларнинг ёш хусусиятларини, билим даражасини ҳисобга олмаган. 5-синф “Она тили” дарслигида “Тўлдирувчи” ҳақида шундай қоида бор:

“Кесимдан англашилган ҳаракатнинг жонли ёки жонсиз асосини билдириб, кимни?, нимани?, кимга?, нимага?, кимдан?, нимадан?, ким билан?, нима билан? каби сўроқларга жавоб бўладиган бўлақлар тўлдирувчи дейилади”. Бу қоидадаги “...” ҳаракатнинг жонли ёки жонсиз асосини билдириб қолдида ўқувчи ожиз қолади.

ҚИРОЛЛИК САЛТАНАТИ

ХVIII асрда яшаб ижод этган машҳур инглиз ёзувчиси Самюэл Жонсон: “Лондондан безган одам ҳайъатдан безган одамдир, зеро, Лондон ҳеч кимнинг жонига тегиши мумкин эмас”, деб ёзганди. Албатта-да. Кишини ҳайратга соладиган меъморий обидалар ёнида дабдурустан қишлоқ жойларига хос табиат кўйинга чиқасиз, боғларнинг яшил сукунати эса неон чироқлар билан нурафшон ўта замонавий муҳташам биноларга уланиб кетади.

Лондоннинг ҳамма томони мамлакатнинг буй тарихини эслатади. Вестминстер аббатлигини олинг. Унинг “шоирлар бурчаги” билангина бутун дунёга машҳур, Шекспир, Чосер, Милтон, Вордсворт, Диккенс... барчаси шу ерда.

Темза дарёси бўйидаги Вестминстер қасрида XIII асрдан буюн Европа демократик институтларининг энг қадимийси — Буюк Британия парламентининг мажлислари ўтади. Таъур кўприги эса, Эйфел минораси Парижнинг, Озолик ҳайкали Нью-Йоркнинг рамзи бўлгани каби, Лондоннинг ўзгармас рамзи бўлиб қолмоқда. Лекин Буюк Британияда аъёнларнинг энг қадимий ва энг сеvimлиси — монархия. Унинг рамзи эса Букнинг саройи — қирол қароргоҳидир.

Буюк Британия ва Шимолий Ирландия Бирлашган Қироллиги, уни кўпинча туманлар ўлкаси ҳам дейишди, бир неча аср давомида шаклланиб келди. Урта асрларда бу ерда бир неча уюқ давлат бор эди. XI асрда ҳозирги Англия ҳудудида ягона феодал давлат вуजूдга келди. 1281 йили Англия қироллиги Уэлсин ишғол қилди. 1707 йили Англия, Уэлс ва Шотландия бирлашиб, Буюк Британия давлати пайдо бўлди. 1801 йили Қироллик бутун Ирландия оролинини ўзига қўшиб олди. Лекин 1922 йили бу орол иккига бўлиниб, муस्ताқил Ирландия ҳамда Бирлашган Қироллик қарашли Шимолий Ирландия юзатга келди.

Ушбу мамлакатда бошқарув жуда ўзига хослиги билан ажралди туради. Олий ҳокимият “тоқли парламент”дир. Монарх, Лордлар палатаси (оқор палата) ва Жамоалар палатаси ягона парламентни ташкил қиладди ва давлатнинг тақдирини шу ерда белгилайди.

Буюк Британияда тахта вонис бўлиш тўғрисида 1701 йили қабул қилинган махсус қонун бор. Унга кўра, қирол ўрнини унинг тўғриқ ўли эгаллайди, ўғиллар бўлмаса, тож тўғриқ қизга кийдирилади. Тахта фақат протестантлар ўтириши мумкин. Ҳозирги қиролчица Елизавета Иккинчи қонунга биноан давлат рақбари, олий бек қўмондон, маъмурият бошлиғи ва Англия черковининг дунёвий раҳнамоси саналади.

Монархиянинг аҳамияти шундаки, у миллий бирдамлик рамзи ҳисобланади. Вазирлар, давлат хизматчилари, полиция ходимлари ва қуроли кучлар унга содиқлик тўғрисида қасамёд қиладди. Бироқ анча даврдан буюн монарх “подшолик” қиладими, лекин давлатни бошқармайди. Унинг икки расмий ваколати бор: парламентни тарқатиш ва янги бош вазирни тайинлаш.

Буюк Британияда тахта вонис бўлиш тўғрисида 1701 йили қабул қилинган махсус қонун бор. Унга кўра, қирол ўрнини унинг тўғриқ ўли эгаллайди, ўғиллар бўлмаса, тож тўғриқ қизга кийдирилади. Тахта фақат протестантлар ўтириши мумкин. Ҳозирги қиролчица Елизавета Иккинчи қонунга биноан давлат рақбари, олий бек қўмондон, маъмурият бошлиғи ва Англия черковининг дунёвий раҳнамоси саналади.

Монархиянинг аҳамияти шундаки, у миллий бирдамлик рамзи ҳисобланади. Вазирлар, давлат хизматчилари, полиция ходимлари ва қуроли кучлар унга содиқлик тўғрисида қасамёд қиладди. Бироқ анча даврдан буюн монарх “подшолик” қиладими, лекин давлатни бошқармайди. Унинг икки расмий ваколати бор: парламентни тарқатиш ва янги бош вазирни тайинлаш.

Буюк Британия парламентининг Жамоалар палатасини аҳоли сайлайди. Юқори палата эса асосан мерос қолдириш асосида шаклланиди. Албатта, Жамоалар палатасининг нуфузи катта. Қарийб барча вазирлар шу палата депутатлари орасидан сайланади. Аъёнга мувофиқ, бош вазир ва Вазирлар Маҳкамасининг юқори лавозимли шахслари ҳам парламент аъзоси бўлади. Депутатларга давлат маош эмас, нафақа тўланади. Шу боис уларнинг қўлчилиги бошқа даромад манбага эга.

16 июнь - Буюк Британия миллий байрами - Қиролчица туғилган кун

Замонавий Буюк Британияда яна бир “ҳокимият маркази” бор. Маъмурий мансабдорларнинг бўлишини “Уайтхолл” дейдилар. Парламент ҳамда бош вазир қароргоҳи атрофидаги қўлаб муҳим ҳукумат муассасалари жойлашган ҳудуд шундай аталади. Лекин бу сўзининг кўчма маъноси ҳам бор. “Уайтхолл” оқеуқлар, мансабдорлар масканини англатади. Хўш, улар қимлар? Барча вазирилик ва идоралар асосий ишни ба-жаралган одамлар — вазирларнинг ўринбосарлари, турли маъмурият ва ҳоказо. Қайси партия ҳукрон бўлмасин, қайси партия вақили вазир этиб тайинланмасин, бу одамлар ўз лавозимидан кетмайди. Шу боис уларни “доимий ҳукумат” деб ҳам аташади. Гап шундаки, Буюк Британияда давлат хизматчилари партиаларо кураш туфайли эмас, оқиқ танлов асосида ишга қабул қилинади.

Қонуннинг ўзига келсак, мамлакатда ҳуққ ҳақида замонавий билд (қонун) йўқ. Лекин ҳуқуқ ва эркинликлар шундай тамойилга таянадики, унга кўра, статутлар (парламентнинг қонун ҳужжатлари) ёки умумий ҳуқуқлар билан та-

қиқланмаган ҳамма нарса қонунийдир. Эркинликларнинг буюк хартияси (1215 йил), Шахнинг дахлсизлиги ҳақидаги қонун (1641 йил), Ҳуқуқлар ҳақидаги билд (1689) каби статутларга асосланувчи аъёнлар ҳам борки, улар халқни ҳокимият таъкидидан, эъравонликларидан ҳимоя қиладди. Буюк Британия дунёдаги энг либерал мамлакатлардан саналади.

Таълимде муҳим соҳа давлат назоратида олинган. Маҳаллий ҳокимият органларига таълим учун ёрдам пули берилади. ўқитувчилар учун ма-лакат бўйича ягона маош шка-ласи бор.

Ўзбекистон-Буюк Британия муносабатларига тўхталадиган бўлсак туманлар ўлкаси мамлакатимизнинг Гарбий Европадаги энг катта савадо шерикларидан ҳисобланади. Савадо ва саноат бўйича Ўзбекистон-Британия Кенгаши мунтазам анжуманлар ўтказиб туради. Унинг ўтган йили Лондонда уюштирган бизнес-семинарида кенгаш ҳамраси Х.Бут Ўзбекистон нафақат тинчлик ва барқарорлигини таъминлаш йўлидаги дадил саяё-ҳаракатлари, балки аниқ мақсадларга йўналтирилган иқтисодий ислохотлари, хориж сармояси учун яратган шарт-шароити туфайли ҳам халқаро ҳамжамият диққат-эътиборини ўзига қаратиб келаётганини таъкидлади.

Иқтисодий ҳамкорлигининг истиқболли лойиҳалари борасида қўлаб мисоллар келтириш мумкин. Дейлик, “Тринити энержи” компанияси ўн йил давомида Ўзбекистон иқтисодиётига 400 миллион АҚШ доллари миқдорда сармоя киритишни режалаштирган.

Ўзбекистон-Буюк Британия ҳамкорлиги кўп соҳаларни қамрайди. Ҳукумат томонидан молиялаштирилган “Чивнинг” дастури доирасида “Умид” жамғармаси йўналиши бўйича қўлаб мутахассисларимиз “Туманли Албон” да ма-лака оширмоқда, талабаларимиз тахсил олмақда.

Сенсий соҳада Ўзбекистон билан Буюк Британиянинг кўп жиҳатдан ҳамфикр эканлигини сўнгги вақтларда юз бераётган ўзгаришлардан билди олиш қийин эмас. Мамлакатларимиз ўртасида БМТ, ЕХХТ, Евроатлантика ҳамкорлик кенгаши каби халқаро ташкилот ва тузилмалар доирасида ҳам икки томонлама, ҳам кўп томонлама ҳамкорлик ривожланиб келмоқда. Ва бу ҳамкорлик ақин йилларда яна ҳам кенгайишига ҳеч шубҳа йўқ.

Бекқул ЭҒМАҚУЛОВ.

ҳам ниҳоятда шифобахш ҳисобланади, унинг оғда ҳам қилишда фойдаси катта. У “Талич” минерал суви гуруҳидаги XXVIII “а” хлоридли натрий бромли ичимлик туркумига кирди. Семашко номидаги табиий тиклаш ва физиотерапия илмий-тадқиқот институти олимларининг фикрича, унинг ошқонроқ-ичак бўлиб касалликларни, таъияч ва ҳаракат органларини жароҳатларни, тери касалликларини (экзема), шунингдек, гинекологик касалликларнинг даволашда самараси катта. Маъданинг ери сатҳидан иккинчи метр чуқурликдан 50-70 градус иссиқликка олиниб, филтёр ва табиий назоратдан ўтказилиб, кейин қалқонланади. У кам минералланган, азотли-термал, ишқорли ва кремнийли сувлар туркумига кирди. Таркибда кўп миқдорда кремний кислотаси, бром, бор, фтор, рух, молибден, олтин, марганец, алюминий, темир ва су-нинг катталиқли фазолигини оширувчи бошқа минераллар бор.

“Занги ота” маъданли суви

9-синфни тугатаётган ўқувчилар диққатига!

Замонавий таълим воситалари билан жиҳозланган, барча қулайликларга эга бўлган нуфузли лицейда ўқини хоҳлайсизми? Келажақда етук мутахассис бўлишни истайсизми?

Унда шунинг! СЕНИ ТОШКЕНТ МОЛИЯ ИНСТИТУТИ ҚОШИДАГИ МОЛИЯ АКАДЕМИК ЛИЦЕЙИ КУТМОҚДА.

Лицейда аниқ фанлар, хусусан, математика, инглиз тили, она тили ва адабиёт ҳамда информатика фанлари чуқурлаштирилиб, ушбу фанлардан ҳар бир синф иккига бўлиб ўқитилади. Шунингдек, лицейда иқтисодий билим малакалари ҳам ўқитилиб, лицейни битириш арасида ўқувчиларга **БУХГАЛТЕР** касбий дипломи берилади.

Лицейда ўқув машғулотларини молия институтининг профессор ва доцентлари, лицейнинг тажрибали ўқитувчилари олиб борадилар.

Ҳар йили лицей битирувчиларидан 90-94 фоизгача ўқувчилар Тошкент шаҳрининг энг нуфузли олий ўқув юртиларига кириб тахсил олмақдалар.

Лицей 2002 йилдан бошлаб замонавий усулда реконструкция қилинган, барча шароитларга эга бўлган 3 қаватли олдинги ҚИЗЛАР ТУРК ЛИЦЕЙИ биносида фаолият кўрсатмоқда.

Қабул учун керакли ҳужжатлар:

- 9-синфни тугатганлиги тўғрисидаги шаходатнома (асл нусхаси);
- туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳномадан кўчирма;
- соғлиги тўғрисидаги табиий маълумотнома (086-У шакл);
- яшаш жойидан маълумотнома;
- 3х4 см ўлчамдаги 4 донна фотосурат.

Лицей манзили: Тошкент шаҳри, Юнусобод тумани, Зарбулоқ кўчаси, 14-уй. 19, 115 автобусларнинг «Наманган» маҳалла бекати (Мустақиллик майдонидан), 129 автобуснинг «Улғуржи бозор» бекати («Педиатрия тиббиёт институти» ёнида), 83-96 автобусларнинг «Педиатрия тиббиёт институти поликлиникаси» бекати, 136 автобуснинг «Молия академик лицей» бекати («Чорсу» метроидан), 126-такси маршрути «Молия академик лицей» бекати (Мустақиллик майдонидан).

Телефонлар: 162-44-26, 162-81-11, 162-93-66.

Кўнгилдаги гаплар

Фахрийлар мамнун

Очилини айтсам, 1971 йилдан буюн мамлакатимизнинг турли сийхатҳолларида даволандим, дам олдим. Лекин бу галгиси ҳаммасидан ҳам яхши натижа берди.

Шу йилнинг май ойида Тошкент вилоятидаги уруш ва меҳнат фахрийларининг «То-воқсой» сийхатҳога даволаниш учун бордим. Тўғриси, бу санаторийдан кўнгилим тўлди. Ҳа, бу баҳаро жойда жойлашган экан. Ҳовди, боғлари, йўлакчалари гулдор, саранжом-сарийта. Буларни қўриб санаторийда тартиб-интизом ўрнатилганлигига амин бўлсан киши.

Сийхатҳонинг барча хоҳимлари — шифокорлар ҳамшираларининг хушмуомаласи, оқиқ чекраси баҳри дилнинг омади. Бу дардан фориғ бўлишнинг маъна бўларкан. Даволаниш шифокор Миртемир Фуломов, ҳамшира Ойниҳон Акрамонова сингари ўз касбининг фидойи тиббиёт ҳодимлари бу ерда талайгина.

Жамоада раҳбар ўз вазифасига сандиқчилан ёндашгани-да маъна шундай муваффақиятларга эришиш мумкин.

Буни ҳаёт таърибамда кўп бор кўзатганман. Сийхатҳо раҳбари Ҳикматилла Султоновнинг биз каби кексаларга алоҳида эътибори, ширин гап-сўзлари, муолажаларимиздан вақти-вақти билан хабар олиб, даволаниш жараёнини мунтазам назорат қилиши, айниқса, кўнгилмиани кўтарди. Бош ҳақимнинг ташкилотчилигини унинг кўнлик фаолиятидан ҳам сезиш қийин эмас. Дам олиш масканининг барча ҳодимлари раҳбардан ўрнак олган. Улар ҳам ўз вазифасини сиққидилан бажаришади.

Бу ерда даволанш усуллари ҳам ўзига хос тарзда олиб берилади. Сийхатҳо турли зарур замонавий тиббий анжомлар билан жиҳозланган. Муҳим, буларнинг бари қарияларнинг тўлақонли даволаниши, муолажа олиши учун қулай. Ухлас, «Товоқсой»да даволанувчилар бу ердаги шарт-шароит, самийий муҳитдан кўнгли тўқ, Барча фахрийлар мамнун.

Бекмирдэ САИДНАБИЕВ, Қашқадорё вилояти, Косон тумани, Меҳнат фахрийси. Чори ХОЛМУРОДОВ, истефодаги генерал-майор.

“Шифобахш Булоқ” сувидан истеъмол қилинг

ёхуд “Тошкент” ва “Занги ота” маъданли сувларининг фойдалилиги хусусида

Ҳозир ё мавсумида маъданли сувларга эҳтиёжининг янада ортиши, табиий. Айни пайтда республикамизда бу масала тўла ҳал этилган, дейиш мумкин. Деярли барча вилоятларда турли ситимдаги ва ҳар хил номадга маъданли сувлар тайёрланаётган бўлиб, улар шифобахшлигини, инсон организмига фойдалилигини билан харидорларга маъмур бўлмоқда. Дуконлар пештакчаларида сувларнинг рангаларига сувларнинг кўриб одамларнинг кўзи қамашади. Бир сўз билан айтганда, халқимизнинг маъданли сувга бўлган талаби қондирилган. Лекин уларнинг орасида ярим литрлик ишша идишларга қадоқданган “Тошкент”, “Занги ота” номи билан чиқариладиган маъданли сувларнинг алоҳида ўрни бор. Уларнинг шифобахшлиги, минералларга бойлиги, тиббиёт нуқтар назаридан одам организмига фойдалилиги билан ажралди туради.

Пойтахтимиздаги “Шифобахш Булоқ” оқиқ турдаги акциядорлик жамиятида ишлаб

чиқариладиган бундай сувларнинг инсон саломатлигига ниҳоятда фойдаси катта. Масалан, “Тошкент” маъданли сувининг таркиби билан танишайлик. Семашко номидаги табиий тиклаш ва физиотерапия илмий-тадқиқот институти олимларининг фикрича, унинг ошқонроқ-ичак бўлиб касалликларни, таъияч ва ҳаракат органларини жароҳатларни, тери касалликларини (экзема), шунингдек, гинекологик касалликларнинг даволашда самараси катта. Маъданинг ери сатҳидан иккинчи метр чуқурликдан 50-70 градус иссиқликка олиниб, филтёр ва табиий назоратдан ўтказилиб, кейин қалқонланади. У кам минералланган, азотли-термал, ишқорли ва кремнийли сувлар туркумига кирди. Таркибда кўп миқдорда кремний кислотаси, бром, бор, фтор, рух, молибден, олтин, марганец, алюминий, темир ва су-нинг катталиқли фазолигини оширувчи бошқа минераллар бор.

“Занги ота” маъданли суви

«ЎЗҚИШЛОҚЭЛЕКТРҚУРИЛИШ» АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТИ

акциядорларининг навбатдан ташқари умумий йиғилиши 2003 йил 16 июль кўни Самарқанд шаҳрида қақрилишини маълум қилади.

Йиғилиш Самарқанд шаҳри, Миршарпапов кўчаси, 7-уйда, соат 10.00да, жамият мажлислар залида ўтказилади. Йиғилиш қатнашчиларини рўйхатга олиш 2003 йил 16 июль кўни соат 9.00дан бошланади. Умумий йиғилишда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлган акциядорларнинг рўйхати 2003 йил 10 июль ҳолатига тузилади.

- КУН ТАРТИБИ:**
1. «Ўзқишлоқэлектрқурилиш» акциядорлик жамиятининг 2003 йил 1-йрим йиллик ишлаб чиқариш ва молия-ҳўжалик фаолияти ақунлари бўйича бошқарув органи раҳбарининг ҳисоботи.
 2. «Ўзқишлоқэлектрқурилиш» ОТАЖ кузатув кенгаши низомини тасдиқлаш.
 3. «Ўзқишлоқэлектрқурилиш» ОТАЖ бошқарув органи низомини тасдиқлаш.
 4. «Ўзқишлоқэлектрқурилиш» ОТАЖнинг энги тахрирдаги низомини тасдиқлаш.
 5. «Ўзқишлоқэлектрқурилиш» ОТАЖ кузатув кенгаши таркибига ўзгартириш киритиш.
 6. Тафтиш комиссияси аъзолари янги таркибининг сайлаш.
 7. Акциядорлик жамияти аудиторини тасдиқлаш.
 8. Турли масалалар.

Кўшимча маълумот олиш учун қуйидаги телефонлар орқали мурожаат қилиш мумкин: 22-71-85, 22-10-93.

«Ўзқишлоқэлектрқурилиш» ОТАЖ кузатув кенгаши.

ЗАВОДНИНГ РАСМИЙ ДИСТРИБЬЮТЕРИ ТОШКЕНТДАГИ ОМБОРДАН

БЕНЗИН ҚУЙИШ КОЛОНКАЛАРИ (НАРА 4216, 2816)

ва ЭҲТИЁТ ҚИСМЛАРНИ таклиф этади.

Завод мутахассислари томонидан ўрнатиб ва соэлаб берилади. **1 йилга кафолат берилади.**

Телефонлар: 144-28-05, 144-28-44, факс: 144-28-28

«Kommunalizing»

Давлат ташқи иқтисодий унитар корхонаси 2003 йил 13 май кўни 103 сонда чоп этилган тендер эълони бўйича ҳужжатларни қабул қилиниш вақти 2003 йил 20 июнь соат 18.00. гача узайтирилганлигини билдиради.

Урбан институтининг Тошкентда очилган ваколатхонаси

ЮСАИД (АҚШ) томонидан молиялаштирилаётган «Марказий Осиёда маҳаллий бошқаришни ривожлантириш» лойиҳаси доирасида Тошкентда хонадон мулкдорлари — уй-жой мулкдорлари ширкати (УМШ) аъзолари учун ўқув семинарларини ўтказилади.

Семинарларда қатнашиш учун Тошкентнинг ҳамма уй-жой мулкдорлари ширкати (УМШ) аъзолари сифатида ўз ҳуқуқ ва мажбуриятларини билишни ва ўз билимлари билан бошқалар билан ўртоқлашишни хоҳлайдиган фуқаролар таклиф қилинади.

Семинарларда қатнашиш учун Урбан институтининг куйидаги телефонларига мурожаат қилишнинг мумкин: 152-76-77, 152-76-78, 152-76-02.

Семинарлар гуруҳлар жамланшига қараб амалга оширилади. Семинарлар сони чекланган.

АКЦИЯДОРЛИК ТИЖОРAT «ПАХТА БАНК»нинг ЧИЛОНЗОР ФИЛИАЛИ

Европа Тикланиш ва тараққиёт банкнинг кредит линияси ҳисобидан микрокредитлаш бўлимига кредит мутахассислари лавозимларига таклиф этади.

Номзодларга қўйиладиган талаблар:

- иқтисодий буйича олий маълумотли;
- киришимлили;
- ёши 30дан ошмаган бўлиши.

Мурожаат учун манзил: Тошкент шаҳри, Чилонзор тумани, 3-даха, 74-уй. Мўлжал: «Чилонзор» савдо маркази.

Маълумот олиш учун телефонлар: 173-09-85, 173-09-87.

Ташкилот авто ва қишлоқ-хўжалик шиналарини улгуржи ва чакана савдоси билан шугулланади.

- ✓ Россия Федерациясида ишлаб чиқилган.
- ✓ Ҳар хил русумли шиналар.
- ✓ Энг арзон нархда Тошкентдаги омборхонадан.

Маҳсулот Тошкент шаҳрида.

Ташкилотларни вилоят дистрибьютерликка таклиф қиламиз.

Телефонлар: (998 712) 79-28-75, 79-28-73. E-mail: urald@rol.ru

Тадбир

Жойларда бир неча ой давомида республика Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги тасарруфидagi олий ўқув юртлири талабаларининг Ўзбекистон мустақиллигининг шарафли 12 йиллигига бағишланган кўшиқ байрамлари бўлиб ўтди. Ниҳоят, шу йилнинг 10 июнь куни пойтахт-мизнинг Ўзбекистон Миллий театри кошонасида ана шу тадбирнинг якуновчи босқичи ўтказилди. Унда 13 та олий ўқув юртининг энг сара бадий жамоалари иштирок этди.

ТАЛАБАЛАР САЊЪАТИ

Иштирокчиларнинг репертуари ранг-баранг. Аксарият кўшиқлар – Ватан, Мустақиллик, ёшлик ва бахт ҳақида. Бунинг устига, талаба ёшлар ҳам эстрада, ҳам миллий халқ оҳанглари йўналишларида ўз хонандалик истеъодларини ҳар бири ўзига хос тарзда намойиш этдилар. Ёшлар ўз байрамларига жиддий тайёргарлик кўрганликлари биллиниб турибди.

Танлов ҳайъати аъзолари фойдаларни эълон қилди. Ўзбекистон Миллий университети ва Қорақалпоғистон давлат университети бадий жамоалари биринчи ўринни эгаллаб, кўшиқ байрамнинг фойдалари бўдилар. Тошкент давлат техника университети, Самарқанд давлат университети ва Жаҳон тиллари институти бадий жамоалари иккинчи ўринга, Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти, Тошкент давлат педагогика университети, Бухоро давлат университети бадий жамоалари учинчи ўринни эгалладилар.

Фойдаларга қимматбаҳо совғалар ва дипломлар топширилди. Олий ва ўрта махсус таълим вазири С.Ғуломов кўшиқ байрами иштирокчиларини қизини табриқлаб, уларнинг ўқишларида катта ютуқлар тилади.

Р. ЁРЛАҚАБОВ.

Мамакатимизда соғлиқни ислоҳ қилиш давом этмоқда. Ўзбекистон Республикаси Президенти И.Каримовнинг 2003 йил 26 февралда имзолаган «Соғлиқни сақлаш тизимини янада ислоҳ қилиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонида жаҳон талаблари даражасидаги юқори технологияли ихтисослаштирилган тиббий марказлар ташкил этиш тармоқдаги ислоҳотлар иккинчи босқичининг энг муҳим вазифаси, деб белгиланди.

Тўртта йирлик марказлардан бири Кардиология маркази ҳақида сўз юритар эканмиз, шуни таъкидлаш керакки, маъзур муассаса бўш жойда пайдо бўлгани йўқ. Ингирма етти йилдан буён фаолият кўрсатиб келган Кардиология илмий-тадқиқот институти ва Тошкент шаҳридаги 15-шаҳар клиник шифохонаси ихтисослаштирилган марказ учун пойдевор вазифасини ўтади.

Марказнинг ўз олдига қўйган мақсадлари ҳақида сўз юритишдан аввал халқаро миқёсдаги бир маълумот билан танишайлик. XX асрнинг 70-йиллари ўрталарида АҚШ ва Японияда артериал гипертензия ва чекишга қарши махсус дастур эълон қилинганди. 15 йил мобайнида маъзур мамлакатларда юрак-қон томирлари касаллигидан оламдан ўтмиш 40 фоизга камайган. Нафақат халқ ҳужалигини тараққий эттириш, балки аҳоли соғлиқини сақлаш бўйича ҳам дунёнинг ривожланган мамлакатларидан иборат олиш Ўзбекистонда юригилаётган сиёсатнинг устувор йўналишидир.

Хозирги пайтда Кардиология марказида юрак соҳасида ноёб кашфиётлари билан кенг танилган, жуда катта тажриба

КАРТДАГИ ЮРАК

тўплаган олимлар, шифокор-мутахассисларнинг қаймоғи тўпланган, десак муболага бўлмас. Бу ерда ўз илмини халқимиз саломатлигини муҳофаза қилишга аҳд қилган 10 нафар фан доктори, 35 фан номзоди, қўллаб маҳоратли врачлар ихтисослаштирилган марказ шайини баланд кўтариш учун курашмоқдалар. Марказ директори, Олий Мажлис депутати, Ўзбекистон кардиологлар жамияти бошқаруви раиси, республикада хизмат кўрсатган соғлиқни сақлаш ходими, профессор Равшанбек Қурбонов хоризжади кўзга кўринган кардиологлардан тадқиқотлар ўтказган, 1982 йилда Ўзбекистонга ишга келиб, юрак аритмияси лабораториясини очган. Уша пайтгача юракнинг нотекис уриши алоҳида тадқиқ этилмаган бўлса, ўтган давр мобайнида бу соҳада Ўзбекистон тажриба мактаби яратилди. Тиббиёт фанлари доктори, профессор Озод Хўжаев бошчилиги қилиб келаётган кардиологлар (юрак ва миёна алоқаси) касалликлар бўлими ҳам хозирги кунда ҳамлустилик мамлакатларида ягонадир.

Шифокорларнинг айтишича, юракнинг тож артерияси ўз анатомик тузилишига қўра лойқаланиб қолганда мойил экан. Бу ҳодиса бошқа ноҳус

касаликларни қақиради. Бутун аъзои-бадани қон билан таъминловчи юракнинг ҳаёт манбаи ҳисобланмиш тож артериясини мусоафо сақлаш ингирма етти йилдан буён фаолият юритаётган юрак-ишемик касалликлар бўлими (раҳбар – тиббиёт фанлари доктори Қайрат Кийқобоев) мута-

Тиббиётдаги ислоҳотлар

хассисларининг тадқиқот соҳасидир. Шунингдек, тиббиёт фанлари доктори Маритта Елисеева раҳбарлигидаги артериал гипертензия бўлими, тиббиёт фанлари номзоди Маъмур Пирназаров бошчилигидаги миокардининг ўткир инфаркти бўлими шифокорлари халқимиз саломатлигига пособон бўлиб келишяпти.

Йиллар давомида ортирилган тажриба – бебаҳо мулк. Лекин уни жаҳон кардиология оламидаги энг сунгги янгиликлар билан таййиб турилмаसा, замондан ортда қолиш мумкин. Марказ ходимлари ана шу талабни ўз олдиларига қўйишган. Қуйидаги таққосни келтирсак, тасаввуримиз янада бойиши, табиий: илгари илмий-тадқиқот

институтида лабораториялар мавжуд эди-ю, лекин улар ихтиёрида клиника йўқ эди. Эндликда марказ бўлимлари ихтиёрига 160 ўринли клиника берилди, поликлиниканинг қабул имкониятлари бир неча баравар кенгайтирилди.

Марказ ўз фаолиятини «Авалло – бемор манфаати» деган шиор асосига қўрган. Бу ерда шундай мукамал асбоб-ускуналар борки, уларни ҳамма жойда уч-

ратавермаймиз. Қон таркибида электролитларнинг мувозанатини текшириладиган, қонда газлар таркибининг аниқлайдиган аппаратлар шулар жумласидандир. Шу қуналарда келтирилган 12 миллион сўмлик бу ускуналар ҳеч қанси рақамда ифодалаб бўлмайдиган инсон саломатлигини сақлаш учун хизмат қилади. Умуман, икки йил ичида марказга 8 миллиард сўмлик жиҳозлар келтирилиши керак. Президент Фармониди марказ ахтиёжлари учун олиб келинадиган тиббиёт ускуналари ва асбоблари учун 2003 йил 1 мартдан то 2012 йилнинг 31 декабрига қадар 10 йил муддатга барча турдаги солиқлар, боҳжона тўловлари (боҳжона расмийлаштируви учун йигимлардан ташқари) тўлашдан озод қилинган.

Модимики, иқтисодий ма-

сала ҳақида сўз юритар эканмиз, пуллик хизмат улушининг келгусида олиб бориши тўғрисида айтиш ўринлидир. Марказда имтиёзли тоифадаги беморлар давлат бюджети мабдалари ҳисобидан даволанишади. Марказ фаолиятини таъминлаш учун молиявий ва моддий-техник ресурсларни жалб этиш бўйича менежмент ва маркетинг ишлари ташкиллаштирилмоқда. Бозор муносабатлари чуқурлашган сайн аҳолининг даромад манбалари кенг миқёс касб этаётганлиги воқеликка айланмоқда. Шу маънода, пуллик тиббий ёрдам кўрсатишни таъбиқ этиш марказнинг имкониятлар уқфини кенгайтиради. Бундан фақат жамият ютшини ҳар бир фуқаро тушуниши муҳимдир.

Тўнда қилиб айтганда, Кардиология маркази бой илмий ва амалий салоҳиятини халқ саломатлигини сақлаш йўлида беморларни жаҳон андозаларига мос равишда даволаш, Вазирлар Маъжмаси ҳузуридаги Фан ва технологиялар маркази бурортмасига биноан илмий изланишлар олиб бориш, мамлакатимиздаги кардиология тизимига амалий ёрдам бериш, кадрлар тайёрлаш ва қайта тайёрлаш каби вазифаларни зиммасига олган.

Юрак – инсон ҳаётини таъминлайдиган асосий аъзодир. Уни авайлаш, ҳар хил хасталик ва ғуборлардан асраш, бир томонин, ўзини таъбиқ бериш, борада профилактика ишлари, замонавий таъхис ва даволаш юмушларининг даражаси қандай бўлишини Республика ихтисослашган кардиология маркази шифокорлари куч-гайрати, интилиши ҳам белгилайди. Бу эъзу ва хайрди ишда уларга омад ёр бўлсин.

Ш. ЖАББОРОВ.

«VETIL FARM» МҲЖ

ЎЗИНИНГ ЯНГИ МАҲСУЛОТИ –

ЯЛОҚ ТОШИ «ZOOMINERAL» НИ

ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ БОШЛАДИ.

«ZOOMINERAL» ялоқ тоши – қорамол, от, қўй ва эчкиларга мўлжалланган бўлиб, биологик актив моддалардан ташкил топган. Ялоқ тошининг узлуқсиз равишда қўлланилиши сут соғувини 10-20%, вази ортинини 20-30%, юнг ўсишини 12-15%га кўпайтиради ҳамда уй ҳайвонларини турли касалликлардан сақлайди.

«VETIL FARM» МҲЖ бундан ташқари товуқ, жўжа, қорамол, чўчка, қўй ва эчкиларнинг премиксларини (витами-минерал-аминокислота озуқа қўшимчалари) ҳам ишлаб чиқаради.

МАҲСУЛОТЛАРИМИЗНИ ВЕТЕРИНАР ДОРИХОНАЛАРДАН ХАРИД ҚИЛИШИНИҒИЗ МУМКИН.

Бизнинг дистрибуторларимиз телефонлари: 191-82-82, 35-19-37. Савоплар бўйича мурожаат учун телефонлар: 103-42-35, 187-55-90.

ХАЛҚ БАНКИ – СИЗНИНГ ОИЛАНГИЗ БАНКИ!

ҲАВОДАН ПУЛ ОЛИШНИ хоҳлайсизми?!

ТАШКИЛОТ кислород (шу жумладан, тиббиёт кислороди), азот ишлаб чиқариш бўйича **АЖ КЖ-007** рўқсатини

КИСЛОРОД СТАНЦИЯСИНИ СОТАДИ.

Асосий параметрлари

1. 1 соатда кислород ишлаб чиқариш	70 м³
2. Фойдаланиладиган техник мой	йилига 600 литр
3. Фойдаланиладиган электр энергияси	соатига 96 кВт

Мурожаат учун телефон 133-31-02.

9-синфни битирувчи ўқувчилар диққатига!

ТОШКЕНТ КИМЁ-ТЕХНОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ ҚОШИДАГИ ЛИЦЕЙ

аниқ ва табиий фанларга қизиқувчи, келажакда кимё, нефть ва газни қайта ишлаш ҳамда камёб ва нодир металллар, қурилиш материаллари ва озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш саноатларининг юқори малакали мутахассиси бўлиб етишишни астойдил орзу қилган ўқувчиларни **10-СИНФГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.**

Лицейга қабул қилинган ўқувчиларни институтнинг тажрибали профессор ва ўқитувчилари, замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган аудитория ва тажрибахоналарда ўқитадилар.

Шу билан бирга аниқ ва табиий фанлар бўйича чуқурлаштирилган дастурлар асосида тест синовларига тайёрлаб борилади. Лицейга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар тақдим этилади:

- лицей директори номига ариза;
- маълумоти ҳақидаги ҳужжатнинг асл нусхаси;
- тузилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (нусхаси);
- яшаш жойидан маълумотнома;
- 086/У шаклдаги тиббий маълумотнома;
- 3x4 ҳажмдаги бта фотосурат;
- касб-ҳунарга йўналтириш ва психологик-педагогик таъхис марказининг тавсияномаси.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Луфтўй кўчаси, 8-уй, 4-қават (метрнинг «Хамза» бекатидан 9-трамвайда «1-мавз» бекатигача борилади). Телефон: 173-81-24.

Ҳужжатлар 20 июндан 31 июлгача қабул қилинади. Синовлар 1 августдан 10 августга ўтказилади. Лицейда ўқиш муддати – 2 йил (10-11 синф).

T.S TECHNOLOGY

KOMPYUTERLARI KUCHLI MOLIYAVIY VOSITADIR

O'zbekiston, Toshkent sh., H. Olimjon m., Poytaxt biznes markazi, G'arbiy tomon, 29, 30 ofis. Tel.: 137-72-91/92. Fax.: 137-72-98.

Халқ сўзи

Народное слово

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маъжмаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Тахрир хайъати: Э. Болиев (масъул котиб – «Халқ сўзи»), П. Догай, Ш. Жаббаров (бош муҳаррир ўринбосари – «Халқ сўзи»), Л. Кучеренко, М. Миралимов, С. Муҳиддинов, Г. Прохоренко, Ш. Ризаев, А. Саидов (масъул котиб – «Народное слово»), М. Сафаров, И. Ўтбосаров, О. Қанибергенов (бош муҳаррир ўринбосари – «Народное слово»), А. Ҳайдаров, Ҳ. Ҳошимов.

ТЕЛЕФОНЛАР: Газетхоналар билан алоқа ва минтақалар бўлими 133-52-55; Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўттиш тартиби № 00001 Буюртма № – 518. 29320 нусхада босилди, ҳажми – 2 табеда. Об'ект усулида босилган. Кўзгачи бичими А-2. Газета ИВМ компьютеризация тизимида ва операторлар Жамияти ТОВАФВ ва Ақбар БОЛТАЕВ томонидан саҳифаланди. Тахрирхонада ҳажми 5 қондан энгд материаллар қабул қилинади. П-Тижорат материал

● **МАНЗИЛИМИЗ:** 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй. Набатчи котиб – Ю. Ҳамидов. Набатчи муҳаррир – Ф. Санаев. Набатчи – Р. Ёрлақабов. Мусоҳиҳ – Ш. Машраббоев.

«Шарқ» нашириёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Босишга топшириш вақти – 21.00 Топширилди – 21.00 1 2 3 4 5 6